

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ

Φωτογήρανση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1**Ανάλυση της γήρανσης του προσώπου**

Το πρόσωπο είναι το σημείο εστίασης της ανθρώπινης ομορφιάς. Αν και η ομορφιά του προσώπου επηρεάζεται από ποικίλους παράγοντες, η διαδικασία της γήρανσης είναι το συνηθέστερο αίτιο για το οποίο επιζητεί κάποιος χειρουργική παρέμβαση. Η γήρανση είναι μια δυναμική και συνεχής διαδικασία. Η κληρονομικότητα και οι περιβαλλοντολογικοί παράγοντες (π.χ., ο ήλιος, ο αέρας, η κίνηση) είναι οι κύριοι παράγοντες που καθορίζουν την ηλικιακή ωρίμανση του δέρματος. Επιπρόσθετα, το κάπνισμα μπορεί να επιταχύνει τη διαδικασία της γήρανσης. Καθώς κανείς μεγαλώνει, μπορούν να παρατηρηθούν αλλαγές στα ανατομικά στοιχεία του προσώπου στα οποία συμπεριλαμβάνεται το δέρμα, το υποδόριο λίπος, οι μύες και η δομή των οστών. Η χρήση μιας συστηματικής προσέγγισης της ανάλυσης της γήρανσης του προσώπου θα επιτρέψει την επιλογή των κατάλληλων, ασφαλών και αποτελεσματικών θεραπειών.

ΑΝΑΤΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Η επιτυχής αναζωογόνηση του προσώπου απαιτεί την λεπτομερή κατανόηση των αλλαγών του περιγράμματος που σχετίζονται με την ηλικία (γήρανση του υποκείμενου μαλακού ιστού) και των αλλαγών στην υφή (γήρανση του δέρματος) (Πίνακες 1.1-1.2). Το νεανικό πρόσωπο μπορεί να διαιρεθεί σε τρεις προσωπικές ζώνες: την ανώτερη, τη μέση και την κατώτερη ζώνη, καθώς και στον ανώτερο τράχηλο.

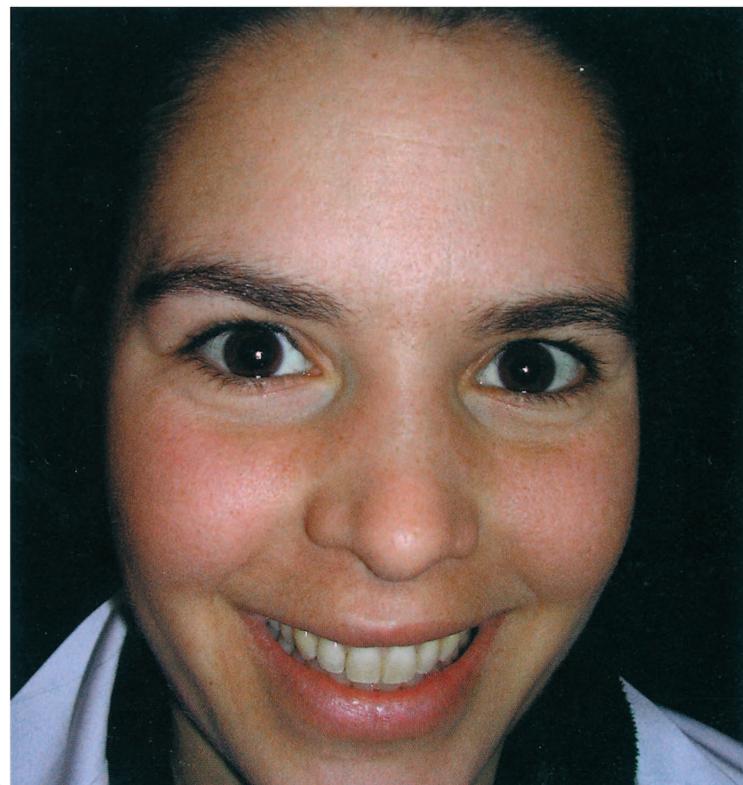
ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1 ■ Αλλαγές στο περίγραμμα που σχετίζονται με την ηλικία

Αυξανόμενα ζυγωματικά
Κοίλανση των παρειών
Σχηματισμός ρινοχειλικών πτυχών
Προσαγονιαία αύλακα
Ζώνες του πλατύσματος
Σχηματισμός προγονιού

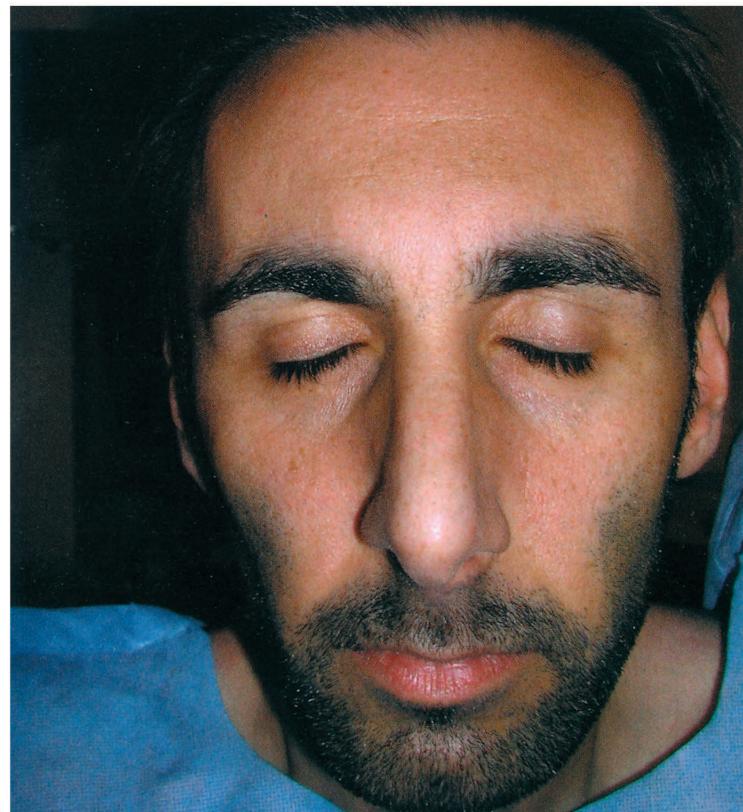
ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2 ■ Αλλαγές στην υφή που σχετίζονται με την ηλικία

Επιφανειακές και βαθιές ρυτίδες
Χρωματικές διαταραχές
Σχηματισμός τηλαγγειεκτασιών
Απώλεια της ελαστικότητας του δέρματος
Ακτινικές κερατώσεις

Το ανώτερο πρόσωπο περιλαμβάνει το μέτωπο και την περιοφθαλμική περιοχή. Η γήρανση καταλήγει σε επιπλέωση του τόξου των φρυδιών, σε λέπτυνση του δέρματος των βλεφάρων, ψευδοπρόπτωση του λίπους και σχηματισμό δυναμικών ρυτίδων στον έξω κανθό. Ορίζοντες γραμμοειδείς πτυχές αναπτύσσονται στο

A

B

Εικόνα 1.1 Α&Β Τύπος 1 φωτογήρανσης κατά Glogau. Υπάρχουν ελάχιστα σημεία γήρανσης.

μέτωπο δευτερογενώς λόγω της υποκείμενης σύσπασης του μετωπιαίου μυός στην προσπάθεια να ανυψώσει τα κρεμάμενα βλέφαρα. Το χείλος μιας αυλακώδους δυσμορφίας αναπτύσσεται ανάμεσα στην παρειά και στο βλέφαρο, με την ανώτερη παρειά να λεπτάινε. Ο σφιγκτήρας μυς των βλεφάρων μπορεί να δημιουργήσει πληρότητα των ζυγωματικών, που αναφέρεται ως αυξανόμενα ζυγωματικά.

Το μέσο πρόσωπο περιλαμβάνει τα οστά των ζυγωματικών που σχηματίζουν μια λεία κυρτότητα από το βλέφαρο ώς το χείλος. Οι μεσοχειλικές πτυχές αναπαριστούν μια επίπεδη, λεία ζεύξη ανάμεσα στην κατώτερη παρειά και στο άνω χείλος. Το πρόσωπο που γερνάει καταλήγει σε μετανεύστευση του μαλακού ζυγωματικού ιστού προς τα κάτω, τονίζοντας την σκελετοποίηση του κογχιαίου χείλους. Η πτώση του λίπους από την κεντρική παρειά δημιουργεί ένα γέμισμα έξω ως προς την παρειοχειλική πτυχή, που αναφέρεται ως ρινοχειλική πτυχή.

Το κατώτερο πρόσωπο καταλαμβάνει ένα σαφώς ορισμένο γναθιαίο χείλος και μια καλά ορισμένη αυχενοπροσωπική γωνία. Με την πάροδο του χρόνου, η πτώση του μυώδους πλατύσματος και η πτώση του λίπους των παρειών προς τη γνάθο σχηματίζουν «διπλοσάγονο» πάνω στη γραμμή του σαγονιού. Η ατροφία του μαλακού ιστού προσθίως της σιαγόνας σχηματίζει την «προσιαγώνια αύλακα», η οποία επιτείνει τη σκελετωμένη εμφάνιση. Η πτώση του μυώδους πλατύσματος του ανώτερου τραχήλου αιμβλύνει την αυχενοπροσωπική γωνία, δημιουργώντας πλατυσματίες δεσμίδες ή τη δυσμορφία του «τραχήλου γαλοπούλας».

Η αλλαγές στην υφή του προσώπου περιλαμβάνουν επιφανειακές και βαθιές ρυτίδες, δυσχρωμίες, τον σχηματισμό τηλεγγεικασιών, απώλεια της ελαστικότητας του δέρματος και ακτινικές υπερκερατώσεις.

ΠΡΟΕΓΧΕΙΡΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Είναι απαραίτητο ένα εξατομικευμένο σχέδιο θεραπείας για να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι της επέμβασης. Ο στόχος είναι ένα νεανικό και φυσικό αποτέλεσμα μετά την επέμβαση. Η στρατηγική θα πρέπει να προσαρμοστεί για καθεμιά από τις τρεις ζώνες του προσώπου, καθώς κάθε ανατομική περιοχή απαιτεί ειδική αντιμετώπιση.

Η συστηματική αξιολόγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει τον βαθμό της φωτογήρανσης, τις δυσχρωμίες, την απώλεια του υποδόριου λίπους, τις αλλαγές των προσωπικών μυών, τις χόνδρινες και τις οστέινες δομές και την απώλεια της ελαστικότητας.

■ Ταξινόμηση της φωτογήρανσης κατά Glogau – η κλίμακα σε σχέση με τις ρυτίδες

Έχει γίνει η ταξινόμηση της φωτογήρανσης κατά Glogau, η οποία ορίζει γενικά τις αλλαγές που μπορούν να παρατηρηθούν σε διάφορες ηλικίες με τη συσσωρευμένη έκθεση στον ήλιο.

Τύπος 1 – «καθόλου ρυτίδες» (Εικ. 1.1)

- Πρώιμη φωτογήρανση
 - Ήπιες δυσχρωμίες

Εικόνα 1.2 Α&Β Τύπος 2 φωτογήρανσης κατά Glogau. Είναι ελάχιστα ορατές οι λεπτές γραμμές. Παρατηρούνται ελάχιστες αλλαγές στη μελάγχρωση.

4 | Έγχρωμος Άτλας Κοσμητικής Δερματολογίας

- Καθόλου υπερκερατώσεις
- Ελάχιστες ρυτίδες
- Ηλικία ασθενούς: 20 με 30 ετών
- Ελάχιστη ή καθόλου χρήση make up

Τύπος 2 – «ρυτίδες με την κίνηση» (Εικ. 1.2)

- Πρώιμη προς μέτρια φωτογήρανση
 - Πρώιμες γεροντικές εφηλίδες εμφανείς
 - Ψηλαφητές αλλά όχι εμφανείς υπερκερατώσεις
 - Παράλληλες γραμμές με το χαμόγελο που αρχίζουν να φαίνονται
- Ηλικία ασθενούς: 30-40 ετών
- Συνήθως φορά κάποια βάση

Τύπος 3 – «ρυτίδες κατά την ανάπauση» (Εικ. 1.3)

- Προχωρημένη φωτογήρανση
 - Εμφανείς δυσχρωμίες και τηλαγγειεκτασίες
 - Εμφανείς υπερκερατώσεις
- Ηλικία ασθενούς: 50 ετών και άνω
- Πάντα φορά βαρύ make up

Τύπος 4 – «μόνο ρυτίδες» (Εικ. 1.4)

- Σοβαρή φωτογήρανση
 - Κιτρινο-γκρι χρώμα δέρματος [Α3]
 - Ιστορικό δερματικών κακοηθειών
 - Ρυτιδιασμένο δέρμα παντού, καθόλου φυσιολογικό δέρμα
- Ηλικία ασθενούς: 60 ή 70 ετών
- Δεν μπορεί να φορέσει make up –«κάνει σκασίματα»

■ Χρωστικές αλλαγές

Μια σημαντική πλευρά της αξιολόγησης του ασθενούς είναι ο καθορισμός της απάντησης του δέρματος του ασθενούς στις δόσεις του υπεριώδους φωτός που προκαλούν ερύθημα. Η ταξινόμηση των τύπων του δέρματος κατά τον Fitzpatrick παρέχει ισχυρή ένδειξη για την πιθανότητα μεταφλεγμονώδους υπερμελάγχρωσης ή υπομελάγχρωσης και για την πιθανότητα δυσχρωμίας μετά από τραύμα της επιδερμίδας ή/και των δερματικών θηλών (Πίνακας 1.3).

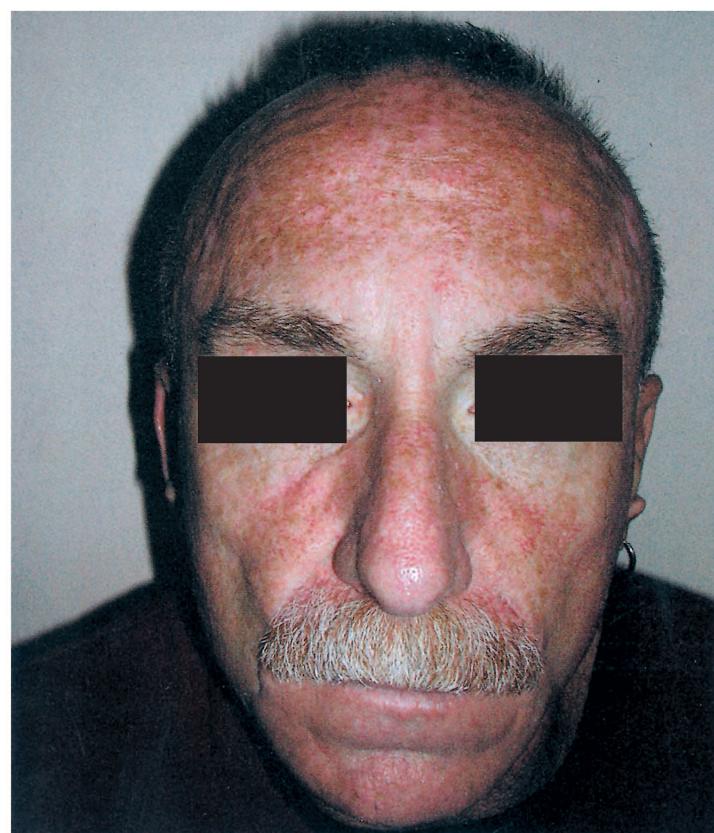
ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3 ■ Ταξινόμηση των τύπων δέρματος κατά Fitzpatrick

Τύπος δέρματος	Χρώμα	Αντίδραση στον ήλιο
I	Πολύ λευκό ή με φακίδες	Πάντα καίγεται
II	Λευκό	Συνήθως καίγεται
III	Λευκό προς λαδί	Μερικές φορές καίγεται
IV	Καστανό	Σπάνια καίγεται
V	Σκούρο καστανό	Πολύ σπάνια καίγεται
VI	Μαύρο	Ποτέ δεν καίγεται

Η απόκριση του ασθενούς στη θεραπεία μπορεί να καθοριστεί αξιολογώντας τον βαθμό της υπάρχουσας βλάβης από το φως και από τον χρωματικό

A

B

Εικόνα 1.3 A&B Τύπος 3 φωτογήρανσης κατά Glogau. Είναι εμφανείς οι δυσχρωμίες και οι ρυτίδες.

τύπο του δέρματος. Το κλάσμα κίνδυνος από τη διαδικασία/όφελος θα διαφέρει ανάλογα με τα ατομικά ευρήματα του ασθενούς. Γενικά, οι ασθενείς με τύπο δέρματος I-III κατά Fitzpatrick μπορούν να αντέξουν μεγαλύτερο τραυματισμό της επιδερμίδας και της δερμίδας με ελάχιστο κίνδυνο να παραμείνει δυσχρωμία. Οι ασθενείς με τύπο δέρματος IV-V κατά Fitzpatrick έχουν υψηλό κίνδυνο να παραμείνει δυσχρωμία από αυξημένο δερματικό τραυματισμό, γεγονός που αποκλείει τη χρήση πολλών θεραπευτικών μεθόδων.

■ Ατροφία του υποδόριου λίπους

Η γήρανση έχει ως αποτέλεσμα σημαντικό βαθμού απώλεια ή ανακατανομή του υποδόριου λίπους, ιδιαίτερα στο μέτωπο, στον κροταφικό βόθρο, στην περιοχή γύρω από το στόμα, στα σαγόνια και στις παρειές. Αυτό οδηγεί σε σκελετωμένη εμφάνιση. Η αποκατάσταση της απώλειας του όγκου καταλήγει σε επανασχηματισμό του προσώπου για μια πιο γεμάτη και στρογγυλή εμφάνιση.

■ Αλλαγές των μυών του προσώπου

Η γήρανση καταλήγει σε ατροφία των μυών, συμβάλλοντας στην απώλεια του όγκου. Επίσης, οι δυναμικές ρυτίδες, οι οποίες είναι μυϊκής προέλευσης, συχνά δημιουργούν μια θυμωμένη, κουρασμένη ή γηρασμένη εμφάνιση. Η επιλεκτική χημική απονεύρωση παρέχει αξιοσημείωτη χαλάρωση αυτών των γραμμών.

■ Αλλαγές στον χόνδρο, στις οστικές δομές και στις υποκείμενες υποστηρικτικές δομές

Η γήρανση σε χαλάρωση και σε απώλεια της ελαστικότητας. Η επανατοποθέτηση και η κριτική απομάκρυνση του δέρματος και του μαλακού ιστού βοηθούν στην αποκατάσταση της νεανικής εμφάνισης.

Αφού γίνει συστηματική προσέγγιση, μπορούν να εφαρμοστούν οι τέσσερεις μέθοδοι αναζωγόνησης του προσώπου – χαλάρωση, εμφύτευση, επανατοποθέτηση και επαναδιάταξη (τα 4 R – relax, refill, redrape, resurface) μόνα τους ή σε συνδυασμό για να αποκατασταθεί μια πιο νεανική όψη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Davis RE. Facelift and ancillary facial cosmetic surgery procedures. In: Nouri K, Leal-Nouri S, eds. *Techniques in Dermatologic Surgery*. London: Mosby, 2003:333-334.

Fitzpatrick T. The validity and practicality of sun-reactive skin types I through VI. *Arch Dermatol*. 1998;124:869-871.

Glogau R. Aesthetic and anatomic analysis of the aging skin. *Semin Cutan Med Surg*. September 1996;15(3):134-138.

Montagna W, Carlisle K, Kirchner S. *Epidermal and Dermal Histological Markers of Photodamaged Human Facial Skin*. Shelton, CT: Richardson-Vicks; 1988.

A

B

Εικόνα 1.4 Α&Β Τύπος 4 φωτογήρανσης κατά Glogau. Εκτεταμένες ρυτίδες και κυριαρχεί δυσχρωμίες.